

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

27. marts 2014*

»Forbrugerbeskyttelse — forbrugerkreditaftaler — direktiv 2008/48/EF — artikel 8 og 23 — forpligtelse for kreditgiveren til at efterprøve låntagerens kreditværdighed, inden der indgås en kontrakt — national bestemmelse, der fastsætter et krav om søgning i en database — fortabelse af retten til kontraktbestemte renter i tilfælde af tilsidesættelse af en sådan forpligtelse — sanktion, der er effektiv, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning«

I sag C-565/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af tribunal d'instance d'Orléans (Frankrig) ved afgørelse af 30. november 2012, indgået til Domstolen den 6. december 2012, i sagen

LCL Le Crédit Lyonnais SA

mod

Fesih Kalhan,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal (refererende dommer) og K. Jürimäe,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: fuldmægtig V. Tourrès,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. november 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

- LCL Le Crédit Lyonnais SA ved avocate C. Vexliard
- den franske regering ved D. Colas og S. Menez, som befuldmægtigede
- den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved M. van Beek og M. Owsiany-Hornung, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8 og 23 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133, s. 66).
- 2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem LCL Le Crédit Lyonnais SA (herefter »LCL«) og Fesih Kalhan vedrørende anmodning om betaling af de skyldige beløb af et personligt lån, som selskabet havde tildelt sidstnævnte, og som han var skyldig i betalingsmisligholdelse af.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 7., 9., 26., 28. og 47. betragtning til direktiv 2008/48 har følgende ordlyd:
 - »(7) For at få et velfungerende indre marked for forbrugerkredit bragt i stand må der indføres en harmoniseret fællesskabsramme på en række centrale områder. [...]
 - [...]
 - (9) Fuldstændig harmonisering er nødvendig for at sikre, at alle forbrugere i Fællesskabet nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser og for at skabe et ægte indre marked. Medlemsstaterne bør derfor ikke kunne bibeholde eller indføre andre bestemmelser på nationalt plan end dem, der er fastsat i dette direktiv. [...]
 - [...]
 - (26) Medlemsstaterne bør træffe de fornødne foranstaltninger med henblik på at fremme en ansvarlig praksis i alle faser af kreditforholdet under hensyntagen til de specifikke træk, der kendetegner deres kreditmarked. [...] På et ekspanderende kreditmarked er det navnlig vigtigt, at kreditgivere ikke giver sig af med uansvarlig kreditgivning eller giver kredit uden forudgående vurdering af kreditværdighed, og medlemsstaterne bør udføre den nødvendige overvågning for at undgå sådan adfærd og fastsætte foranstaltninger med henblik på over for kreditgivere at have sanktioner, der gælder, hvis det sker. [...]
 - [...]
 - (28) For at vurdere en forbrugers kreditværdighed bør kreditgiveren også søge i relevante databaser; de juridiske og faktiske omstændigheder kan nødvendiggøre søgninger i forskelligartet omfang. [...]
 - [...]

(47) Medlemsstaterne bør fastsætte sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv, og sikre, at de iværksættes. Valget af sanktioner påhviler fortsat medlemsstaterne, men de fastsatte sanktioner bør være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.»

- 4 Samme direktivs artikel 8, som har overskriften »Forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed«, bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i den relevante database. Medlemsstater, hvis lovgivning kræver, at kreditgiveren vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af en søgning i den relevante database, kan opretholde denne forpligtelse.«

- 5 Artikel 23 i direktiv 2008/48 med overskriften »Sanktioner« bestemmer:

»Medlemsstaterne fastsætter regler for sanktioner for overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.«

Fransk ret

- 6 Loi n° 2010-737, du 1er juillet 2010, portant réforme du crédit à la consommation (lov nr. 2010-737 af 1.7.2010 om reform af forbrugerkredit) (JORF af 2.7.2010, s. 12001), som gennemfører direktiv 2008/48 i fransk ret, er blevet indarbejdet i artikel L. 311-1 ff. i code de la consommation (forbrugeraftaleloven).

- 7 Nævnte lovs artikel L. 311-9 bestemmer:

»Før indgåelsen af kreditaftalen efterprøver kreditgiveren låntagerens kreditværdighed på grundlag af et tilstrækkeligt antal oplysninger, herunder oplysninger, der er givet af låntageren på kreditgiverens anmodning. Kreditgiveren konsulterer det i artikel L. 333-4 omhandlede register på de i den i artikel L. 333-5 nævnte bekendtgørelse fastsatte betingelser.«

- 8 Den 26. oktober 2010 blev der i henhold til forbrugeraftalelovens artikel L. 333-5 udstedt en bekendtgørelse om det nationale register over tilfælde af tilbagebetaling af privatlån (herefter »det nationale register«). Bekendtgørelsen fastsætter retningslinjer for kreditgivernes opbevaring af beviser for søgning i det nationale register for at kunne fremlægge dem i tilfælde af tvist eller revision.

- 9 Forbrugeraftalelovens artikel L. 311-48, stk. 2 og 3, bestemmer:

»Hvis kreditgiveren ikke opfylder sine forpligtelser i henhold til artikel L. 311-8 og L. 311-9, fortaber han retten til renter, helt eller i et forhold fastsat af retten. [...]

Låntagerens tilbagebetalingspligt er begrænset til at omfatte selve det lånte beløb i henhold til de aftalte tidsfrister samt, hvor det er relevant, betaling af de renter, som kreditgiveren ikke er blevet frakendt. De beløb, som er opkrævet i form af renter, der svarer til den lovbestemte rentesats regnet fra datoen for deres udbetaling, tilbagebetales af kreditgiveren eller fratrækkes restgælden.«

- 10 Artikel L.313-3 i code monétaire et financier (den franske lov om monetære og finansielle anliggender) bestemmer:

»I tilfælde af betaling af et pengebeløb ved en retsafgørelse forhøjes den lovbestemte rentesats med fem point ved udløbet af en frist på to måneder regnet fra den dag, retsafgørelsen får retskraft, også ved foreløbig eksekutionskraft. [...]

Fuldbyrdelsesretten kan imidlertid på debtors eller kreditors anmodning og under hensyntagen til debtors situation fritage denne for forhøjelsen eller nedsætte beløbet.«

- 11 Artikel 1153, stk. 1-3, i code civil har følgende ordlyd:

»For så vidt angår forpligtelser, der blot består i betaling af en bestemt sum penge, består erstatningen som følge af forsinkelsen med betalingen aldrig kun i betalingen af de lovbestemte renter, med undtagelse af særregler for handel og kaution.

Denne erstatning og disse renter udløses, uden at kreditor behøver dokumentere, at han har lidt et tab.

De forfalder først til betaling ved påkrav eller en anden tilsvarende handling såsom en skrivelse, hvoraf fremgår en tilstrækkelig tilkendegivelse, bortset fra tilfælde, hvor det ved lov er bestemt, at renterne påløber med retsvirkning.«

- 12 Samme lovs artikel 1154 har følgende ordlyd:

»De forfaldne renter på hovedstolen kan forrentes, enten ved en begæring for retten eller ved en specialkonvention, forudsat at det i begæringen eller konventionen drejer sig om skyldige renter for mindst et helt år.«

- 13 Artikel 1254 i code civil bestemmer:

»En debitor, der har en gæld, der forrentes, eller som afkaster andre løbende ydelser, kan ikke uden samtykke fra kreditor anvende en betaling, som han foretager, til at nedskrive hovedstolen frem for de forfaldne ydelser og renter. En utilstrækkelig betaling til dækning af hovedstol og renter anvendes først til nedskrivning på renterne.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 14 Den 4. maj 2011 indgik Fesih Kalhan en aftale med LCL om et personligt lån på 38 000 EUR, der skulle tilbagebetales i 60 afdrag på 730,46 EUR, med en fast årlig debitorrente på 5,60% og en årlig omkostning i procent (ÅOP) på 5,918%.
- 15 Tilbagebetalingen af kreditten ophørte fra og med den 12. januar 2012, og LCL har ved tribunal d'instance d'Orléans påberåbt sig øjeblikkeligt forfald af det udlånte beløb.
- 16 Den 18. oktober 2012 anlagde LCL sag mod Fesih Kalhan ved den forelæggende ret bl.a. med påstand om, at han skulle tilpligtes at betale et beløb på 37 611,23 EUR med renter til en sats på 5,918% årligt regnet fra den 17. april 2012, og at der anordnes årlig kapitalisering af renterne.
- 17 Retten rejste på eget initiativ et retligt anbringende om eventuel fortabelse af kreditgiverens ret til renter, som fastsat i forbrugeraftalelovens artikel L. 311-48, stk. 2, på grund af manglende konsultation af det i forbrugeraftalelovens artikel L. 333-4 omhandlede nationale register i forbindelse med efterprøvningen af låntagerens kreditværdighed, således som pålagt ved samme lovs artikel L.311-9.

- 18 Den forelæggende ret har bemærket, at sanktionen i form af fortabelse af retten til renter i forbrugeraftaleloven artikel L. 311-48, stk. 2, af cour de cassation (Frankrig) er fortolket som kun vedrørende kontraktbestemte renter, således at de lovbestemte renter forbliver skyldige i henhold til artikel 1153 i code civil.
- 19 Retten har bemærket, at i henhold til artikel L. 313-3 i lov om monetære og finansielle anliggender forhøjes denne lovbestemte rentesats med fem point, hvis låntageren ikke har tilbagebetalt hele sin gæld inden for en frist på to måneder, efter at retsafgørelsen er blevet eksigibel.
- 20 Den forelæggende ret har endvidere anført, at i henhold til cour de cassations praksis finder de lovbestemte renter og forhøjelsen på fem point umiddelbart anvendelse, dvs. at de således forhøjede renter automatisk skyldes, selv hvis de ikke er blevet opkrævet, eller hvis de ikke er fastsat i retsafgørelsen.
- 21 Den pågældende ret har i øvrigt anført, at de kontraktbestemte renter i det foreliggende tilfælde er på 5,60%, mens LCL, efter at selskabet er frakendt retten til disse renter, kan drage fordel af de lovbestemte renter, som efter at være blevet forhøjet med fem point, to måneder efter at retsafgørelsen er blevet eksigibel, beløber sig til 5,71% for så vidt angår 2012. Anvendelsen af fortabelsen af retten til renter kan følgelig udgøre en fordel for kreditgiveren.
- 22 Under disse omstændigheder har den forelæggende ret for det første rejst spørgsmålet om effektiviteten af sanktionen i form af fortabelse af retten til kontraktbestemte renter i tilfælde af en tilsidesættelse af forpligtelsen for kreditgiveren til at konsultere det nationale register med henblik på efterprøvning af forbrugerens kreditværdighed.
- 23 Ifølge samme ret kan denne sanktion have en effektiv virkning, hvis forbrugeren betaler hele det beløb, der opkræves, inden for en frist på to måneder, efter at retsafgørelsen er blevet eksigibel. I praksis er denne mulighed imidlertid illusorisk, idet det almindeligvis forholder sig således, at såfremt kreditgiveren har været tvunget til at gå rettens vej, skyldes det, at forbrugerens situation ikke længere giver ham mulighed for at opfylde sine forpligtelser. Selv om dommeren kan tildele en tillægsfrist på maksimalt 24 måneder, opkræves de lovbestemte renter imidlertid fortsat. Det kan i øvrigt ligeledes anføres, at kreditgiverens manglende opfyldelse af sin forpligtelse til at efterprøve forbrugerens kreditværdighed kan have bidraget til sidstnævntes store gældsætning.
- 24 Den forelæggende ret har ligeledes anført, at forbrugeren ifølge artikel L.313-3 i lov om monetære og finansielle anliggender har mulighed for at anmode retten om fritagelse for forhøjelsen af den lovbestemte rente eller om nedsættelse af forhøjelsen. I praksis er de tilfælde, hvor en forbruger har opnået en sådan foranstaltning efter en fortabelse af retten til renter, imidlertid yderst sjældne, særligt på grund af den omstændighed, at forbrugeren ikke er informeret om denne ret, eller af den omstændighed, at denne ret ikke tildeles på grundlag af grovheden af kreditgiverens undladelser, men kun på grundlag af forbrugerens økonomiske situation.
- 25 Hvad for det andet angår spørgsmålet om, hvorvidt den i hovedsagen omhandlede sanktionsordning står i rimeligt forhold til overtrædelsen, har den forelæggende ret anført, at for det første er det korrekt, at retten har mulighed for at tilpasse sanktionen i form af fortabelse af retten til renter i forhold til grovheden af kreditgiverens tilsidesættelse af den omhandlede forpligtelse. Sidstnævnte drager imidlertid selv i dette tilfælde fordel af de lovbestemte renter af de skyldige beløb.
- 26 Da de lovbestemte renter endvidere i henhold til code civils artikel 1254 forfalder på grund af fortabelsen af retten til kontraktbestemte renter, og betalinger først anvendes til nedskrivning på de skyldige renter, udsættes tilbagebetalingen af hovedstolen nødvendigvis, således at nye lovbestemte renter forfalder.

- 27 Effekten af den pågældende fortabelse er således nedsat på grund af den kapitalisering af de renter, som kreditgiveren kan anmode om i henhold til princippet om renters rente, således som fastsat i artikel 1154 i code civil.
- 28 Den forelæggende ret har for det tredje rejst spørgsmålet om den afskrækkende virkning af ordningen med fortabelse af retten til renter således som fastsat i forbrugeraftaleloven. Retten har anført, at da kreditgiverne kan regne med opkrævning af de forhøjede lovbestemte renter, selv i tilfælde af fortabelse af deres ret til kontraktbestemte renter, tilskyndes de næppe til at ændre deres praksis i retning af en streng gennemførelse af de forpligtelser, der påhviler dem i henhold til direktiv 2008/48 og den lovgivning, der gennemfører direktivet i medlemsstaternes nationale ret.
- 29 Tribunal d'instance d'Orléans har på den baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er kravet om sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, som omhandlet i artikel 23 i [direktiv 2008/48], i tilfælde af kreditgiveres manglende opfyldelse af de i direktivet omhandlede forpligtelser til hinder for regler, der giver en kreditgiver, der er pålagt den i fransk lovgivning fastsatte sanktion i form af fortabelse af retten til renter, mulighed for efter pålæggelsen af sanktionen at opnå renter, der opkræves automatisk til en lovbestemt sats forhøjet med fem point to måneder efter en retsafgørelse, der kan fuldbyrdes, af de beløb, forbrugeren skylder?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 30 Med det forelagte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 23 i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at den er til hinder for anvendelse af en national sanktionsordning, hvorefter en kreditgiver i tilfælde af dennes tilsidesættelse af forpligtelsen til forud for indgåelsen af en aftale at vurdere en låntagers kreditværdighed ved at søge i en relevant database fortaber retten til kontraktbestemte renter, men fuldt ud har ret til lovbestemte renter, der forfalder fra tidspunktet for afsigelsen af en retsafgørelse, der pålægger låntageren at betale de skyldige beløb, idet de lovbestemte renter i øvrigt kan forhøjes med fem point, hvis låntageren ikke har betalt sin gæld inden for en frist på to måneder efter afsigelsen af retsafgørelsen.

Formaliteten

- 31 Europa-Kommissionen har rejst tvivl ved formaliteten med hensyn til den præjudicielle forelæggelse.
- 32 Den har for det første gjort gældende, at den nationale sanktionsordning, således som den finder anvendelse i hovedsagen, tilsigter at forhindre tilsidesættelse af en forpligtelse, som ikke er fastsat i direktiv 2008/48, men i en national bestemmelse, som pålægger kreditgiveren at søge oplysninger i en database, som medlemsstaterne kan opretholde i henhold til direktivets artikel 8, selv om ordningen ligeledes finder anvendelse på tilsidesættelse af andre forpligtelser, som direkte følger af direktivet. Spørgsmålet om, hvorvidt en sådan sanktionsordning henhører under anvendelsesområdet for direktivets artikel 23, er således ikke klart.
- 33 Da princippet om umiddelbar anvendelse af lovbestemte renter og disses forhøjelse for det andet ses at betyde, at den nationale ret ikke kan forkaste de i hovedsagen omhandlede bestemmelser, som fastsætter betaling af disse beløb, eller fortolke dem i lyset af EU-retten, skal der således tages stilling til anvendeligheden af en besvarelse fra Domstolen på den forelæggende rets spørgsmål.

- 34 Hvad i denne forbindelse for det første angår anvendelsen af artikel 23 i direktiv 2008/48 på den i hovedsagen omhandlede nationale sanktionsordning bemærkes, at i henhold til bestemmelsens ordlyd finder den anvendelse på »regler for sanktioner for overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv«.
- 35 Det skal imidlertid bemærkes, at sanktionsordningen tilsigter at sanktionere tilsidesættelse af en national bestemmelse, som er vedtaget i forbindelse med gennemførelse af direktiv 2008/48.
- 36 Som fastsat i forbrugeraftalelovens artikel L. 311-48 tilsigter denne ordning således bl.a. at sanktionere kreditgiverens tilsidesættelse af den i samme lovs artikel L. 311-9 fastsatte forpligtelse til at efterprøve låntagerens kreditværdighed ved at konsultere det nationale register, der er oprettet med henblik herpå. Det bestemmes imidlertid udtrykkeligt i artikel 8 i direktiv 2008/48, at der kan opretholdes en sådan forpligtelse. Den i hovedsagen omhandlede sanktionsordning finder i øvrigt almindeligvis anvendelse i tilfælde af tilsidesættelse af forpligtelsen til inden indgåelsen af kontrakten at efterprøve forbrugerens kreditværdighed, således som fastsat i artikel L. 311-9, som skal gennemføre direktivets artikel 8. Det fremgår i øvrigt af 28. betragtning til samme direktiv, at en sådan søgning gennemføres, hvis de retlige og faktiske omstændigheder kræver det.
- 37 Hvad for det andet angår Kommissionens tvivl om anvendeligheden af en besvarelse af det forelagte spørgsmål for løsningen af tvisten i hovedsagen, bemærkes, at i henhold til Domstolens faste praksis foreligger der en formodning for, at de spørgsmål om en fortolkning af EU-retten, som den nationale ret har stillet på det retlige og faktiske grundlag, som den har fastlagt inden for sit ansvarsområde, og som det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve rigtigheden af, er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning om en præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dom af 19.12.2013, sag C-279/12, *Fish Legal og Shirley*, præmis 30).
- 38 Det fremgår i denne forbindelse ikke åbenlyst af princippet om automatisk eller umiddelbar anvendelse af lovbestemte renter og disses forhøjelse på et beløb, som ikke er blevet betalt inden for den fastsatte frist, at den forelæggende ret ikke skulle være i stand til at tage passende hensyn til Domstolens besvarelse af det forelagte spørgsmål bl.a. ved at fortolke de nationale bestemmelser, hvori opkrævningen af dette beløb udspringer, i lyset af EU-retten, hvis dette viser sig at være nødvendigt, henset til denne besvarelse.
- 39 Under disse omstændigheder skal det bemærkes, at Kommissionens bekymringer ikke kan rejse tvivl ved, at den præjudicielle forelæggelse skal antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

- 40 Det fremgår af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, sammenholdt med 28. betragtning hertil, at kreditgiveren før indgåelsen af en kreditaftale er forpligtet til at vurdere forbrugerens kreditværdighed, idet denne forpligtelse i givet fald kan indebære søgning i de relevante databaser.
- 41 I denne sammenhæng fremgår det af 26. betragtning til det pågældende direktiv, at det på et ekspanderende kreditmarked navnlig er vigtigt, at kreditgivere ikke giver sig af med uansvarlig kreditgivning eller giver kredit uden forudgående vurdering af forbrugerens kreditværdighed, og at medlemsstaterne bør udføre den nødvendige overvågning for at undgå sådan adfærd og fastsætte foranstaltninger med henblik på over for ophavsmændene til denne adfærd at have sanktioner, der gælder, hvis det sker.

- 42 Forpligtelsen for kreditgiveren til at vurdere låntagerens kreditværdighed inden indgåelse af kontrakten bidrager – for så vidt som den tilsigter at beskytte forbrugerne mod risikoen for overdreven gældsætning og insolvens – til gennemførelsen af formålet med direktiv 2008/48, der, som det fremgår af syvende og niende betragtning hertil, på området for forbrugerkreditaftaler består i en fuldstændig og bindende harmonisering på visse nøgleområder, der betragtes som nødvendig for at sikre, at alle forbrugere i Unionen nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser, og for at lette indførelsen af et velfungerende indre marked for forbrugerkredit.
- 43 I lyset af dette formål, som skal sikre en effektiv beskyttelse af forbrugerne mod uansvarlig tildeling af kreditaftaler, som overstiger deres økonomiske formåen og kan medføre deres insolvens, bestemmer artikel 23 i direktiv 2008/48 for det første, at den sanktionsordning, som finder anvendelse i tilfælde af tilsidesættelse af de nationale bestemmelser om efterprøvning af låntagers kreditværdighed inden indgåelsen af en kontrakt, som er vedtaget i medfør af direktivets artikel 8, skal være fastlagt på en sådan måde, at sanktionerne er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning, og for det andet, at medlemsstaterne skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at disse iværksættes. Det fremgår endvidere af 47. betragtning til samme direktiv, at det inden for disse rammer er op til medlemsstaternes skøn at vælge den pågældende sanktionsordning.
- 44 I denne henseende bemærkes, at ifølge Domstolens faste praksis vedrørende det almindelige princip om loyalt samarbejde – som fastlagt i artikel 4, stk. 3, TEU – har medlemsstaterne et skøn med hensyn til valget af sanktioner, men de skal dog bl.a. drage omsorg for, at overtrædelser af EU-retten sanktioneres efter samme materielle og processuelle regler, som efter national ret gælder for overtrædelser af samme art og grovhed, og sanktionen skal under alle omstændigheder være effektiv, stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne og have en afskrækkende virkning (jf. i denne retning bl.a. dom af 3.5.2005, forenede sager C-387/02, C-391/02 og C-403/02, Berlusconi m.fl., Sml. I, s. 3565, præmis 64 og 65, og af 26.9.2013, sag C-418/11, Texdata Software, præmis 50).
- 45 Domstolen har bl.a. fastslået, at sanktionerne skal tilpasses overtrædelsernes grovhed bl.a. ved at sikre en tilstrækkelig afskrækkende virkning, samtidig med at det generelle proportionalitetsprincip overholdes (jf. Texdata Software-dommen, præmis 51).
- 46 I det foreliggende tilfælde er forpligtelsen for kreditgiveren til at efterprøve låntagerens kreditværdighed, inden der indgås en kontrakt, som er pålagt ved forbrugerftalelovens artikel L. 133-9, en bestemmelse, der tilsigter at gennemføre artikel 8 i direktiv 2008/48, i tilfælde af tilsidesættelse sanktioneret ved lovens artikel L. 311-48, hvilken bestemmelse tilsigter at gennemføre samme direktivs artikel 23 og fastsætter en i princippet fuldstændig fortabelse af kreditgiverens ret til renter.
- 47 Spørgsmålet rejser sig således, om denne sanktion er tilpasset grovheden af den overtrædelse, den skal sanktionere, og særligt om en sådan sanktion reelt har en afskrækkende virkning.
- 48 Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at i henhold til national retspraksis vedrører sanktionen med fortabelse af retten til renter alene de kontraktbestemte renter, således at kreditgiveren fuldt ud kan drage fordel af de lovbestemte renter, der i langt hovedparten af tilfældene forhøjes med fem point. I hovedsagen og for så vidt angår 2012 har retten præciseret, at de kontraktbestemte renter var på 5,60%, mens de lovbestemte renter forhøjet med fem point beløb sig til 5,71%. Forskellen mellem de to satser var endnu mere markant for så vidt angår 2013. Det følger heraf, at anvendelsen af sanktionen med fortabelse af retten til renter, således som fastsat i den nationale lovgivning, kan medføre en fordel for kreditgiveren.
- 49 Kommissionen har derimod anført, at i tilfælde som i hovedsagen, hvor kreditgiveren kræver umiddelbar tilbagebetaling af lånet som følge af låntagerens manglende betaling, er den afskrækkende virkning af sanktionen sikret. De omkostninger, der er forbundet med søgningen i de dertil oprettede

databaser i forbindelse med efterprøvningen af låntagers kreditværdighed, er relativt begrænsede, hvorfor sanktionen med fortabelse af retten til kontraktbestemte renter indebærer en risiko, hvis økonomiske omkostning kan være høj. Selv om det er korrekt, at en ikke påpasselig kreditgiver ikke desto mindre kan opkræve lovbestemte renter, som i givet fald er forhøjet med fem point, forholder det sig ikke desto mindre således, at det grundlag, på hvilket disse renter beregnes, hverken omfatter de kontraktbestemte renter eller de lovbestemte renter, som skyldes herpå, i modsætning til hvad der gælder for kreditgivere, som har overholdt forpligtelsen til at efterprøve låntagerens kreditværdighed, inden der blev indgået en kontrakt.

- 50 Med henblik på at vurdere den reelle afskrækkende virkning af sanktionen, tilkommer det i denne henseende den forelæggende ret, som alene er kompetent til at fortolke og anvende national ret, under de omstændigheder, der gælder i den sag, der er indbragt for den, at sammenligne størrelsen af de beløb, som kreditgiveren kunne have opkrævet, hvis han havde overholdt sin forpligtelse til at efterprøve låntagerens kreditværdighed ved søgning i en egnet database, inden der blev indgået en kontrakt, med de beløb, som han kan opkræve ved anvendelse af sanktionen for tilsidesættelse af denne forpligtelse før indgåelse af kontrakten. Med henblik på at fastlægge disse beløb tilkommer det den pågældende ret at tage hensyn til alle de relevante forhold og særligt til de konsekvenser, der kan følge af rettens konstatering af kreditgiverens tilsidesættelse af denne forpligtelse før indgåelsen af kontrakten.
- 51 Hvis den forelæggende ret efter den i foregående præmis omtalte sammenligning måtte fastslå, at anvendelsen af sanktionen med frakendelse af retten til kontraktbestemte renter i den sag, der er indbragt for den, kan give kreditgiveren en fordel, idet de beløb, som han har fortabt retten til, er lavere end de beløb, som følger af anvendelsen af de forhøjede lovbestemte renter, følger det åbenlyst heraf, at den i hovedsagen omhandlede sanktionsordning ikke sikrer en reel afskrækkende virkning af den pålagte sanktion.
- 52 Henset til den i denne doms præmis 43 anførte vigtighed af det forbrugerbeskyttelsesformål, som ligger i forpligtelsen for kreditgiveren til at efterprøve låntagerens kreditværdighed, kan sanktionen med fortabelse af retten til kontraktbestemte renter ikke mere generelt betragtes som havende en reel afskrækkende virkning, hvis den forelæggende ret efter den i denne doms præmis 50 nævnte sammenligning, og henset til alle de i den pågældende præmis nævnte relevante omstændigheder, måtte fastslå, at de beløb, som kreditgiveren kan opkræve som følge af anvendelsen af denne sanktion, i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, som indebærer øjeblikkelig opkrævning af lånets restgæld på grund af låntagerens misligholdelse, ikke er betydeligt lavere end dem, kreditgiveren havde kunnet opkræve, hvis han havde overholdt en sådan forpligtelse.
- 53 Hvis sanktionen med fortabelse af retten til renter er svækket eller endog rent og skær illusorisk på grund af den omstændighed, at anvendelse af forhøjede lovbestemte renter kan kompensere for virkningerne af en sådan sanktion, følger det nødvendigvis heraf, at denne sanktion ikke har nogen reel afskrækkende virkning (jf. analogt dom af 8.6.1994, sag C-382/92, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. I, s. 2435, præmis 56-58).
- 54 I tilfælde af at den forelæggende ret fastslår, at sanktionen med fortabelse af retten til kontraktbestemte renter ikke har en reel afskrækkende virkning i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 23 i direktiv 2008/48, bemærkes i denne forbindelse, at en national domstol, der er forelagt en tvist, hvori der alene er private parter, når den anvender nationale bestemmelser, skal tage samtlige bestemmelser i national ret i betragtning og i videst muligt omfang skal fortolke dem i lyset af ordlyden af samt formålet med det direktiv, der finder anvendelse på området, for at nå til en løsning, der er i overensstemmelse med det formål, der forfølges med direktivet (jf. bl.a. dom af 27.2.2014, sag C-351/12, OSA, præmis 44).

- 55 Henset til alle ovenstående bemærkninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 23 i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at den er til hinder for anvendelse af en national sanktionsordning, hvorefter en kreditgiver i tilfælde af dennes tilsidesættelse af forpligtelsen til forud for indgåelsen af en aftale at vurdere en låntagers kreditværdighed ved at søge i en relevant database fortaber retten til kontraktbestemte renter, men fuldt ud har ret til lovbestemte renter, der forfalder fra tidspunktet for afsigelsen af en retsafgørelse, der pålægger låntageren at betale de skyldige beløb, idet de lovbestemte renter i øvrigt forhøjes med fem point, hvis låntageren ikke har betalt sin gæld inden for en frist på to måneder efter afsigelsen af retsafgørelsen, hvis den forelæggende ret fastslår, at de beløb, som kreditgiveren faktisk kan opkræve som følge af anvendelsen af sanktionen med fortabelse af retten til renter, i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, som indebærer øjeblikkelig opkrævning af lånets restgæld på grund af låntagerens misligholdelse, ikke er betydeligt lavere end dem, kreditgiveren havde kunnet opkræve, hvis han havde overholdt sin forpligtelse til at efterprøve låntagerens kreditværdighed.

Sagens omkostninger

- 56 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 23 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF skal fortolkes således, at den er til hinder for anvendelse af en national sanktionsordning, hvorefter en kreditgiver i tilfælde af dennes tilsidesættelse af forpligtelsen til forud for indgåelsen af en aftale at vurdere en låntagers kreditværdighed ved at søge i en relevant database fortaber retten til kontraktbestemte renter, men fuldt ud har ret til lovbestemte renter, der forfalder fra tidspunktet for afsigelsen af en retsafgørelse, der pålægger låntageren at betale de skyldige beløb, idet de lovbestemte renter i øvrigt forhøjes med fem point, hvis låntageren ikke har betalt sin gæld inden for en frist på to måneder efter afsigelsen af retsafgørelsen, hvis den forelæggende ret fastslår, at de beløb, som kreditgiveren faktisk kan opkræve som følge af anvendelsen af sanktionen med fortabelse af retten til renter, i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, som indebærer øjeblikkelig opkrævning af lånets restgæld på grund af låntagerens misligholdelse, ikke er betydeligt lavere end dem, kreditgiveren havde kunnet opkræve, hvis han havde overholdt sin forpligtelse til at efterprøve låntagerens kreditværdighed.

Underskrifter